

بسمه تعالی

قطعهنامه

« دومین همایش ملی مدیریت آب در مزرعه »

دومین همایش ملی «مدیریت آب در مزرعه» با همت مؤسسه تحقیقات خاک و آب و وزارت جهاد کشاورزی با همکاری دستگاه‌های اجرائی، تحقیقاتی و دانشگاهی در 29 مهر ماه سال 1393 با حضور 650 شرکت کننده متشکل از معاونین وزیر جهاد کشاورزی، مدیران اجرائی، اساتید، پژوهشگران، کارشناسان، تشکل‌های ذیربط کشاورزان متخصصین و دانشجویان در قالب نه محور به شرح زیر برگزار گردید:

- (1) کاربرد آب آبیاری
 - (2) بهره‌وری مصرف آب کشاورزی
 - (3) کاربرد آبهای شور و نامتعارف
 - (4) مدیریت سامانه‌های آبیاری
 - (5) اثر ویژگیهای مختلف خاک بر مدیریت آب در مزرعه
 - (6) مدیریت زراعی، نهاده‌ها و الگوی کشت
 - (7) کاربرد علوم و فن آوریهای نوین در مدیریت آبیاری
 - (8) نقش آموزش، ترویج و مدیریت مشارکتی در اصلاح الگوی مصرف آب کشاورزی
 - (9) عوامل اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، زیست محیطی و اخلاقی موثر در مدیریت آب در مزرعه
- از مجموع 340 مقاله رسیده به دبیرخانه همایش، 230 مقاله توسط کمیته علمی برای ارائه بصورت پوستر انتخاب و ارائه گردید. همچنین 17 عنوان سخنرانی ویژه توسط مدیران و صاحبان نظران بخش آب کشاورزی در موارد مشروحه زیر ارائه شد.

نقش عوامل موثر بر مدیریت آب در مزرعه
مدیریت بهینه آب در مزرعه برای مقابله با خشکسالی
اخلاق آب، زمینه ساز مدیریت آب در مزرعه
اثر ویژگیهای خاک بر مدیریت آب در مزرعه
آبیاری خاکهای مسئله دار
مدیریت تقاضای آب با تاکید بر رویکرد جامع نگر
نقش آموزش و ترویج در اصلاح الگوی مصرف آب
مدیریت سامانه‌های آبیاری

تأثیر اقلیم بر مدیریت آب در مزرعه

نقش مدیریت مشارکت مردمی در مدیریت آب در مزرعه

مدیریت آب در مزرعه

کاربرد آب های شور و نامتعارف

آبیاری به موقع

کاربرد آب آبیاری

ارایه تجربیات مفید در مدیریت مزرعه

معرفی سند ملی فناوری آب

ضرورت بهنگام سازی سند ملی آب کشور

قطعنامه این همایش با توجه به موارد مطروحه در سخنرانیهای ویژه، مقالات و مجموعه مباحث مطرح شده در جلسات همایش، تهیه گردیده که در آن پیگیری موارد زیر مورد تأکید می باشد:

- به منظور ایجاد بستر و زمینه سازی برای بهبود مدیریت مصرف آب در مزرعه در راستای صرفه جویی آب آبیاری، ضروری است اقدامات تلفیقی شامل موارد علمی، فنی و زراعی، مدیریتی، تشکیلاتی و مقرراتی و سیاستگذاری سرلوحه تصمیم سازی و تصمیم گیریهای بخش آب و کشاورزی قرار گیرد.
- در خصوص عوامل مدیریتی تاثیرگذار بر مدیریت مصرف آب در مزرعه، اعمال برنامه ریزی مناسب آبیاری براساس آب مورد نیاز به جای نظام نوبتی حقا به ای، مدیریتهای کم آبیاری با ملاحظات شرایط آب، خاک و گیاه و همچنین مدیریت مصرف منابع آب شور، لب شور و غیر متعارف و استفاده مجدد آب برگشتی و پساب به منظور کاهش فشار بر منابع آب مناسب تاکید می گردد.
- لزوم برنامه ریزی آبیاری در زمان و مکان مورد نیاز گیاه به منظور صرفه جویی در مصرف آب و انرژی، افزایش عملکرد محصولات، کاهش هزینه های آبیاری و نهاده های کشاورزی، کاهش مشکلات زهکشی و زه آب تولیدی، کاهش مسایل زیست محیطی و آلودگی مورد تاکید می باشد.

- نظر به نقش ویژگیهای فیزیکی خاک در بهینه سازی مدیریت مصرف آب در مزرعه و در راستای افزایش بهره وری آب، ضروری است با تهیه بانک اطلاعاتی، تحلیل شرایط موجود و بهینه و نیز پایش این ویژگیها تمهیدات لازم انجام پذیرد.
 - در خصوص مطالعات عوامل خاکی تاثیرگذار بر مدیریت آب در مزرعه، تهیه و بهنگام سازی نقشه‌های قابلیت آبیاری برای روشهای مختلف آبیاری در مقیاسهای مدیریت پذیر تدوین گردد.
 - با توجه به ضرورت استفاده از آب و خاک شور، آبشویی املاح محلول خاک به همراه خارج نمودن زه‌آب با استفاده از سیستمهای زهکشی امری اجتناب ناپذیر است و در این ارتباط به واسطه شرایط متنوع و متغیر منابع آب و خاک در عرصه‌های مختلف کشور، لزوم بررسی‌های ویژه مکانی در این ارتباط توصیه و تاکید می‌گردد.
 - با توجه به لزوم توسعه شبکه‌های فرعی آبیاری و زهکشی لازم است برای تسریع و تکمیل شبکه‌های فرعی، علمی شدن برنامه‌ریزی آبیاری، پایش و ارزیابی شبکه‌های فرعی آبیاری و زهکشی و توانمندسازی تشکلهای آب بران و بهره‌بردار، اقدامات مناسب صورت پذیرد.
 - بروز تغییر اقلیم یک امر لازم است یک سامانه پیش آگاهی به همراه پایش شرایط خشکی مبتنی بر شاخصهای زراعی و تولید ایجاد و هر گونه برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری بر مبنای درجه سازگاری با تغییرات اقلیم باشد.
 - برقراری تعادل و توازن منطقی میان عرضه و تقاضای آب، نیازمند اجرای سیاستهای مدیریت تقاضای آب آبیاری است که با مدیریت بهم پیوسته منابع و مصارف آب تحقق خواهد یافت.
 - مشارکت کشاورزان به منظور بهبود مدیریت آب در مزرعه و ارتقاء بهره‌وری آب حائز اهمیت بوده و ترویج و آموزش کشاورزی از طریق ایجاد تعامل مناسب بین ترویج و تحقیق، تربیت مروجان تخصصی، تمرکز زدایی نظام ترویج، مشارکت کشاورزان در ترویج و تدوین سند ملی ترویج و توجه ویژه به کشاورزان کوچک مقیاس (کم زمینی) به اصلاح الگوی مصرف آب در مزرعه کمک می‌کند.
 - به منظور انطباق فعالیتهای کشاورزی در حیطه آب کشاورزی با نیازهای واقعی بهره‌برداران، فرایند تدوین برنامه‌های تحقیقاتی و تحقیقی - ترویجی با محوریت تشکلهای کشاورزی انجام گردد.
- (ماموریت گرا)
- با توجه به ضرورت تحویل حجمی آب، به هنگام و عملیاتی نمودن سند ملی الگوی مصرف بهینه آب کشاورزی اجتناب ناپذیر است.

- اثر بخشی مصرف آب کشاورزی به جای راندمان آبیاری در برنامه‌های توسعه پایدار کشاورزی جایگزین گردد.
- به منظور توسعه فناوری‌های نوآورانه موثر و کارآمد در ارتقاء بهره‌وری آب، ایجاد مراکز رشد تخصصی مدیریت آب و توسعه مدل‌های کسب و کار کارآمد و کارآفرین در زنجیره تامین مرتبط با مدیریت آب کشاورزی توصیه می‌گردد.
- با توجه به فراگیر بودن ضرورت اصلاح الگوی مصرف آب کشاورزی، تحول و ارتقاء فرهنگ عمومی (از طریق جلب مشارکت همه کنشگران تاثیرگذار این عرصه مانند نظام آموزشی عمومی و رسانه‌های جمعی ضروری و مورد تاکید است.
- ایجاد شبکه مستقل کشاورزی در رسانه ملی و افزایش برنامه‌های کاربردی کشاورزی تاکید می‌گردد.
- با توجه به اینکه سند فناوری‌های راهبردی خشکسالی، فرسایش محیط زیست معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری در دست تهیه است استفاده از فناوری‌های نو برای آب در مزرعه مد نظر قرار گیرند.
- با عنایت به آن که بخشی از فناوری‌های پیشنهادی آموزشی و مدیریتی است لازم است روش‌های مناسب برای تشویق فارغ التحصیلان رشته‌های کشاورزی مرتبط خاک و آب و استفاده از ظرفیتهای قانون تعاون (تشکیل تعاونهای مهندسی و ترویج) و هم چنین ایجاد شرکتهای دانش بنیان برای تولید محصولات نو یا نوین تاکید می‌گردد.
- با توجه به اهمیت نقش خاک در افزایش بهره‌وری آب در سطح مزرعه ضرورت دارد نسبت به تهیه اطلاعات مورد نیاز و نقشه‌های بزرگ مقیاس در سطح مزرعه به منظور مدیریت بهینه آب در مزارع کشور اقدام لازم به عمل آید. در این مورد می‌توان از نیروی انسانی فارغ‌التحصیل دانشگاه‌ها در بخش خصوصی و دولتی حداکثر استفاده به عمل آید.
- باتوجه به محدودیت منابع آب کشور اصلاح الگوی کشت و بهره‌برداری اجتناب ناپذیر بوده و در راستای افزایش مقاومت گیاهان به این تنشها، استفاده از نهاده‌های زیستی موثر مورد تاکید می‌باشد.

دبیرخانه

دومین همایش ملی مدیریت آب در مزرعه